

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'en linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a don'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 49.

— Sibiu, Mercuri 23/5 Iuliu. —

1882.

Abonamentu nou

la

„Observatoriulu“

pe semestrulu alu 2-lea din anulu alu V-lea, carele se incepe din 1/13 Iuliu 1882 si ese regulatu de doue-ori pe septemana, in unele casuri si cu suplemente.

Pretiu este insemnatu de asupra si alaturea cu titulu, adeca inlaintrulu monarchiei pe 6 luni 4 fl. v. a., pe 12 luni 8 fl. v. a. In Romani'a totu numai cu 8 fl. pe anu, daca se prenumera directu la post'a Romaniei. In afara de monarchia 11 franci pe 6 luni, 22 franci pe 12 luni.

Espeditiunea prin posta e cu atatu mai regulata, cu catu liniile posteloru se inmultiescu pe fiacare anu in tote regiunile si directiunile, spre mare comoditate a publiculu.

Ori-ce reclamatiune se se faca celu multu in optu dile, spre a se implini in regula.

Fiindu-cà nu ne convine a tipari prea multe exemplarie de prisosu, rogamu pe domnii abonati, cà se binevoiesca a'si innoi prenumeratiunea catu se pòte mai curendu si cu atatu mai virtosu acum, in acèsta epoca agitata fòrte, atatu in tièra la noi, catu si in afara.

Celu mai usioru modu a prenumera este prin mandate (asemnatiuni, blanquette) postali. Dara adresele se fia scrise exactu pe cuponulu blanquettei, in dosu. A se adressa de a dreptulu càtra redactiune: Sibiu, Piat'a mica 27.

Din scrierile lui Ioanu Eliadu Radulescu.

Pentru compatriotii lui Eliadu din generatiunile presente si din cele ce urmèdia, mai multe scrieri de ale lui din cele mai bune si chiaru sublime, voru remanea neintielese, daca nu se va afla cineva, omu si luminatu, si intru nimicu preocupatu, care se dea adevèrat'a biografia a acelu apostolu alu Romaniei, cà-ci de nu, daun'a nesciintiei nicidecum nu va fi a celui repausatu nici a contimpuraniloru sei de aceea si etate, ci nesciinti'a isi va resbuna de altii.

Ei ridicara lui Eliadu unu monumentu maretu si acuma stau se inaltie altulu lui Georgie Lazaru, fostu odinòra profesor alu aceluia. Despre ambii se pòte dice, cà intre ai sei au fostu si ai sei nu i'au cunoscutu.

Dupa unu exiliu amaru de siepte ani, cu familia numerosa de optu suflete, soçi'a, pruncii si elu insusi, incarcatu cu optu mii de galbini datorii, se întorse in patri'a sa, de unde se departase in Septembrie 1838 impreuna cu Chr. Telu si cu alti multi de inaintea resbunarei compatriotiloru sei si a brutalitatiei generalului muscalescu Duhamel. Dupa întorcere in patri'a sa, Ioanu Eliadu in locu de a fi primitu de càtra ai sei cu bucuria, sau inca cu óresicare criutiere tacuta, se aruncara asupr'a lui cu tota furi'a unoru vrasmasi declarati, mai multi chiaru dintre aceia, caroru elu le facuse multu bine, ii invetiase carte romanésca, pe care nu o sciau, precum nu o sciu nici astadi, isi pusese de gagiú omeni'a (parol'a, onórea) sa, pentru-cà se fia inaintati in functiuni, in fine isi impartise cu ei bucatu'a. Indracit'a reutate a loru fu asia de mare, in catu avura intru nimicu a striga si a scrie asupr'a lui cà a vendutu tièra la — turci! Dupa suferirea celor mai negre calumnii, in fine intru amaratiunea sufletulu seu scrise si publicà asupr'a vrasmasiloru sei poesi'a „La Schiller“, pe care o reproducemu acilea; era apoi vediendu cà desfrenarea pressei inca fragede si copilaresci cresce pe di ce merge, ii dete o lectiune aspra, dara prea bine meritata, care preste

acèsta este si scrisa intr'unu stilu precum ilu avea numai unu Eliadu. Vomu reproduce si acea polemia, pentru-cà lectorii nostri se aiba celu puçinu placerea de a compara limb'a lui Eliadu de inainte cu 21 de ani cu limb'a de astadi a slavistiloru.

La Schiller.

„Intre ai tei ai fostu, o Schiller,
si ai tei nu te-au cunoscutu.

Este o viètia mórta, precum si-o mórte vie;
Ci este si Vièti'a que nu mai are mórte.
Unii preferu pe un'a, si altii'si alegu alt'a.
E trista-a Omenirii fatala, cruda sòrte! —
Prin chinuri, si privatii, si lupte, si amaruri,
Si des-ilusii crude, patientia-adamantina,
Prin fortia-asaltu heroicu se ia Cetatea-Santa,
Alu ceriului Imperiu, si ver'a Libertate.

Multu suferisi, o Schiller, si lupta avusi mare!
Quà-ci lunga e Durerea si Fericirea scurta!
Si strimta, si spinòsa e-a Cereiului carare!
Si greu, inertu e Corpulu! greu Dreptulu la Viètia.

Du sarcin'a, o sufletu, du corpulu dupa tine;
In susu pe calea strimta cu filii, cu consòrte;
Te lupta cu Ananga, cu aspr'a neavere,
Cu limbele de sierpe, cu ochi de Vasiliscu;
(Calumni'a, Minciun'a, Invidi'a, Tradarea).

Cu Forti'a Impilarii, cu réu'a Tiranie;
In susu! pe calea strimta nici apa, nici merinde,
Nici unde se'ti pleci capulu la frigurile Lentei;
Si lupta-te, dà probe!

Avusi de adversaru pe Omu; si-atatu ajunge:
Te érta se'i faci reulu, si binele nici mortu.
Insulta'lu, te onóra; strivesce'lu, te adóra;
Da'i glorie, onóre! te 'mpila de ultragiú;
Da'i Patrie, da'i nume; cà elu te-espatriédia;
Da'i Adevèru, Dreptate; Calumni'a-ti e partea.

E orbu, si'i dai lumina? Elu vede quâte n'ai;
E mutu, si'lu faci cu limba? Te musica cà Viper'a.
Da'i viitoriu, viètia, quà-ti ié elu si Trecutulu;
Realta'lu pàn' la ceriuri; de viu te-afunda 'n iadu.
Aquesta e Pecatulu sau Omulu quelu cadiutu!

Mai multu decâtu heroicu ti-a fostu, Schiller, asaltulu;
O lupta de Archangelu, triumphulu de Martyru.
A!!! rece este pétr'a incinsa de coróna!
Ci manile de vergini ii dau astadi viètia,
Si-o re'ncaldiescu atata quatu flacarédia ànimi
Si lacrimile curgu...

Cantati, vergini, Dreptatea,
Si-a Tieriei infratire.
Dati partea la poetu;
Cantati adi libertatea
Si-a Omului Unire.
Onóre la profetu!

Si repetiti in choruri, prin mii de miriade,
Germani'a intréga, Americ'a, Angli'a:
Resune totu pamentulu ori-unde e omu liberu;
Cantati Patri'a-Onórea, Virtutea, Libertatea,
Totu que adóra Schiller; cantati pe Domnedieu
Que scapa Inocenti'a si focului dà Crim'a.
Suspinele lui Schiller in choruri repetati!

10 Novembre, 1861

I. Heliade-Radulescu.

Processulu de inalta tradare din Galiti'a.

(Urmare.)

(Cestiunea confessională continuata.) Tieranulu Zaluski intrebatu mereu, cà de ce au voitu locuitorii din Zbaraz se tréca la biseric'a orientala, sau cum dicea procurorulu si presedentele, la cea schismatica, tine un'a, cà ómenii s'au fostu saturatu de atâtea certe (Reibungen), pe care le avusera cu parochulu loru; de altumentrea, adaoga acusatulu, a fostu si convictiunea nóstra cà se trecemu la biseric'a orientala, nu cà parintele Naumoviez ne ar fi indemnatu, ci cà si noi sciamu de mai inainte din istori'a lui Dzidiecpki, cà rutenii s'au tinutu odinòra de biseric'a orientala; am cititu ce e dreptu, totu acèsta si in fói'a periodica a parintelui Naumoviez.

Advocatulu seu Iskrzycki intréba aci pe Zaluszki, nu cumva elu a planuitu ceva reu contra imperatului si a imperiului, la care respunse: Am

servitu pe imperatulu 12 ani cà soldatu cu cre-dintia; eu si toti rutenii suntemu gata a ne versa totudeauna sangele pentru Mai. Sa.

La acestea avocatulu cere, cà cuventele lui Zaluski se se ia la protocolu, pentru cà acús'a procurorulu este unu atentatu asupra natiunei rutene. Pentru acelea cuvente presedentele ilu infrunta aspru, éra procurorulu cere cà se'lu pedepséca. Avocatulu isi retrase astadata vorb'a; mai tardiu inse conflictulu intre presedente, procuroru si avocatulu repetindu-se din caus'a asprimei celora, acesta fu pedepsitu cu 50 fl., amerintiatiu cà i se va lua cuventulu, precum se va vedea mai la vale.

Advocatulu ceruse cà Zaluski se fia confrontatu cu alti acusatati, anume si cu tieranulu Spunder din comun'a Hnilitzki, a carei trecere la orthoxia facuse atata sfar'a 'n tièra, alarmase intrég'a pressa austriaca, éra cea magiara vedea in satulu Hnilitzki pe Ignatieff, Fadejeff, Katkoff, Aksakoff si mii de alti off, concentrandu corpuri de armata.

Presedinte mai intrebese pe Zaluski, daca scie densulu ceva si despre casulu dela Hnilitzki.

Da, sciu bine, din causa cà Spunder pe care'lu cunoscu mai de multu, venise la mine cu mai multi sateni, cà se le facu petitiune càtra prefectura (Bezirkshauptmannschaft), pe care ei voiescu se o subscrie cu scopu de a trece la biseric'a orthodoxa, cu atatu mai virtosu, cà pentru acelu casu li s'a promis, cà din fondurile bisericeii orthodexe dela Bucovin'a li se va face o biseric'a noua. Preste acèsta, comitele Della Scalla proprietariulu mare dela Hnilitzki a promis, cà pentru aducerea unui parochu in nou'a comuna bisericesca va ingriji dsa.

Presied. Bine, bine, dara ce te a facutu pe dta se treci la alta lege?

Zaluski. Din convictiunea mea am voitu se trecu la credinti'a strabuniloru mei.

Judecatoriulu Litwinoviez. Cine a portatu prin comuna petitiunea de trecere la alta lege, cà se o subscria ómenii?

Zaluski. Am dus'o eu si locuitoriulu Sawczynski, in carui casa se si tinea acea petitiune. Conceptulu declaratiunei l'am adusu eu dela Leopole, apoi o am purisatu in Zbaratz.

Procurorulu pune acusatulu o intrebare in limb'a polóna; avocatulu dr. Iskrzycki protesta dicèndu, cà acelu ómu scie fòrte puçinu poliecesce si procurorulu este obligatu prin legi a vorbi cu elu in limb'a lui materna, in cea rutena.

Procurorulu intréba rutenesce, daca a primitu Zaluski vreodata bani dela par. Naumoviez.

Zaluski. Am primitu uneori, cà dela unu preotu cunoscutu poporulu nostru de unu mare binefacatoriu.

Advocatu dr. Iskrzycki. Esci ruditu cu parintele Naumoviez?

Zaluski. Sunt asia mai departe.

Advocatu dr. Iskrzycki. Sciutai dta pentru-ce esci acusat?

Zaluski. N'am sciutu; acum inse audiu cà eu asi fi agitatu pentru desbinarea Galitiei dela Austri'a.

(Aci s'a continuatu conflictulu avocatulu.)

Presedente càtra Zaluski. Scisai dta redactorulu Ploszczanski, cà cèrt'a dintre poporenii-le dela Zbaraz si intre parochulu loru Kosteck i s'a curmatu?

Zaluski. Da, 'iamu scrisu, cà multiamita lui Dumnedieu, cèrt'a s'a impacatu si cà ómenii s'au abatutu dela planulu loru de a mai trece la legea vechia.

Adv. dr. Lubinski. Dta esci acusat cà dta ai fi conspiratu cu consiliariulu Drbrzansky, cu dna Olga Hrabar si cu alti complici ai

loru. Spune, din câte persoane se afla de față, care este dn. Dobrzansky?

Zaluski. Eu nu cunosc pe nici-unul din câți stau acilea; de când sunt eu, nu am vedutu nici pe unul din ei.

Dupa acestea luara de scurtu pe acusatulu Ivan Spunder tieranu din satulu Hniliczki. Acesta spune érase pe largu, cum consistoriulu 'ia lipsitu de preotu si 'ia incorporatu la comun'a Hnilitz, cum s'au dusu satenii la consistoriulu gr.cath. metropolitanu din Leopole, unde n'au fostu ascultati, cum apoi au mersu o deputatiune la proprietariulu com. Della Scalla (italianu indigenatu), care le-a disu că se tréca la religiunea orthodoxa, éra de preotu va îngrijí elu însusi. Dupa acestea noi ne deciseram se trecemu; amu mersu apoi la par. Naumovicz că se'lu întrebam si pe elu, apoi la par. Mitrofanovicz, preotu orthodoxu, carui 'iamu si inmanuatu declaratiunea noastră. Dupa câteva septemani ne întrebă prefectulu, dacă voimu in adeveru se trecemu, sau dacă ni s'ar da unu preotu unitu pentru Hniliczki, amu remanea totu cum amu fostu. Atunci noi întrebam din nou pe par. Naumovicz, care ne dise, că dacă ni se va da preotu dela mitropoli'a din Leopole, se nu trecemu, se remanemu precum amu fostu. Atunci ne disese par. Naumovicz, că nisce ingineri russesci aru fi luatu aici in tiéra planuri, din care cauza 'iau si arestatu, si că se pare că russii voru anectă Galiti'a. Audiendu eu acestea, cându me întorceam in societatea mai multoru tierani, le diseu lor, că se ne tinemu gurile, se nu dăm de vreo nevoia.

In 22 Juniu éra mai luara in cercetare pe Spunder. Presedintele ilu întrebă, dacă cunósce elu diferenti'a între cele două biserici orthodoxe si gr.-cath.

Spunder: este aceeași credință, diferență este numai in ritu. (Da, la ruteni, unde prin influință a iesuitilor s'au facutu mari schimbări in ritu si au voitu se mai faca, dacă nu se întimplă processulu acesta.) I se mai punu multe întrebări, că la unu baiatu de 9—10 ani, in câtu noué ne e sila a le mai comunică acilea. Aci fu, cându dr. Iskrzycki voindu se ajute clientulu seu fu infruntatu aspru, manatu la locu, amerintiatu si pedepsitu cu 50 fl.

Cu toate acestea dr. Iskrzycki întrebă pe Spunder, precum fusese întebatu si Zaluski, dacă cunósce elu pe Dobrzansky, pe Olga si pe alti acusati. Bietulu omu response totu că Zaluski, că afara de Ploszansky pe ceilalti ii vede acum antai'a-óra.

Urmă preotulu Joannu Naumovicz, unulu din cei mi greu acusati. Voindu se satisfaca dorință a juratilor, le vorbi in limb'a polóna. Acestu preotu erudit si bunu nationalistu fu luatu cum amu dice, între focuri incrucite, bombardatu cu multime de întrebări, între care unele sunt asia de seci, in câtu se te miri cum pôte unu tribunalu se'și pérda timpulu cu de acelea, că de cându cunósce pe cutare si cutare, că cu cine pórtă corespondentie, că de ce si-a cerutu pasportu la Russi'a (are o fiica maritata in Vasiavia), că de unde a sciutu despre Olga că siede la tata seu in Certes, ba că in ce a statu cunoscință a fiu-seu cu junele Mieroslav Dobrzansky, ba Zalesczik, fortificatiuni, Zbaraz, redactori, confessiuni etc.

La toate acelea întrebări incruciate parintele Naumovicz response că orice barbatu cu consciință curata, neascundiendu nicairi adeverulu, constatandu faptele asia precum s'au întemplat. Relativu la ur'a dintre poloni si ruteni, la suferintele acestora, la violările gróse ale ritulu resarítenu in Galiti'a, Naumovicz dise între altele:

Despre asuprirea si împilarea rutenilor de către poloni nu a fostu vorb'a numai acum, la ocaziunile acestea, ci aceea este obiectulu conversatiunei de toate dilele la ruteni. Acelea uri si urgii au existatu multu înainte de acestea doua casuri de schimbarea confessiunei religióse. Da, in Austri'a exista in legea statulu libertatea confessiunei, eu inse am prevediutu si le am spusu înainte, că aici in Galiti'a trecerea comunelor întregi va fi împreunata cu multe si mari greutati; de aceea ii si lasai in voi'a loru dicundu-le: „Faceti cum voiti“. Da, eu am vorbitu cu ómenii si despre muscali, că de o cestiune, care că si altele multe, este in gurile tuturor, se vorbesce si se scrie despre ea in tota monarchi'a si in tota lumea. Că eu lui Zaluski 'iam datu bani si alte ajutorie, ce mai lucru mare? 'I am datu, că e lipsitu, precum sunt si altii.

In câtu pentru comun'a Hnilitzki, este o vorba góla, dacă se crede că aceea ar fi fostu provocata prin Mieroslav Dobrzansky, venitu aici dela St. Petersburg. Nu este asia. „Eu“, adaoe Naumovicz,

„am inceputu se punu in discussiune desbinarea noastră de către biseric'a apusana romano-catholica numai cându am vedutu, că (dupace ne facusera atâtea schimbări in ritu), acuma vinu iesuitii la noi că se faca negutiatoria cu resurectiunile, se ni le incarce in spinare. De altumentrea ocaziunea de antaiu la acelea discussiuni anticatholice o dedese chiaru diet'a Galitiei, a carei majoritate luase concluse fórté asupritórie in caus'a înfiintiarei unui internatu rutenu.*) Eu sunt rutenu sinceru, sunt si amicu alu uniunei bisericesci; numai câtu eu am cu totulu alte pareri despre acea uniune si nici-decum că acei fruntasi condusi de iesuiti. Asia este, eu am vorbitu despre schisma si inca amérintiandu față cu Rom'a papala, unde astadi nu domnescu catholicii cei adeverati, ci domnescu iesuitii, cari sunt decisi a latiní cu totulu acestu ritu orientale si acésta biserică gr.-cath. a o lipsí si desbracă preste totu de caracterulu ei primitivu, acestea le am disu si nu'mi pare reu, că-ci eu sunt prea decisu că se apară biseric'a orientala. De altumentrea dacă am vorbitu că potu se vina russii că se ocupe Galiti'a, si atunci se ne facemu cu totii orthodoxi, nu am facutu altu-ceva, decâtu aceea ce am cititu eu si altii in acelea diarie, care diceau că Russi'a are se faca unu schimbu cu Austri'a, se ia acésta Poloni'a propria (Congress-polen) si ea se dea Russiei Galiti'a. Acei martori poloni me calumniadia, carii dicu, că eu asi fi unu russolatu fanaticu. Eu sunt filologu si că atare trebue se spunu ceea ce este evidentu, că între ruteni si russi existe unitate in limba.

Dupa acestea urmă o alta scena interessanta. Aparatoriulu dr. Lubinski se adressă către tribunalulu cu rogarea urmatoria: „Considerandu, că atatu consiliariulu Dobrzansky câtu si parintele Naumovicz au pusu si caracterulu dogmaticu alu Uniunei bisericesci in discussiune si au probatu, că gr-unitilori li s'au acordatu singularitati rituali; apoi in consideratiune, că cei cinci membrii de religiune mosaica, ai Juriului nu cunosc acelea cestiuni ale bisericei catholice, ceru că se se chiasme doi barbati de specialitate, anume unu professoru de dogmatica si altulu de histori'a eclesiastica.“

Procurorulu se opune la acésta cerere a lui Lubinski, éra tribunalulu isi reserva decisiunea pentru altu timpu.

Frumosu complimentu facutu religiunei christiane preste totu, religiunei catholice in specialu, că jidovii talmudisti se judece despre dogmele si riturile christiane. Asia le trebue iesuitilor din Poloni'a.

(Va urmă.)

Listele alegatorilor.

Onorab. dnu corespondente V. din „Campia“ atinsese ceva in Nrulu precedente despre listele alegatorilor; éra noi cu acea ocaziune uitaramu se'i spunemu, că din partea comitetulu centrale se luaseră înainte cu vreo cinci septemani mesuri, pentru-că comitetele locali se'și faca datori'a. A bate tob'a prin diarie n'au afluatu cu cale alte partide, n'au afluatu nici a noastră, până la unu momentu datu. Dara apoi cui se bati tob'a? Poporulu tieranu nu scie se citésca, orasiani dicu că nu'i lasa ocupatiunile multe si grij'a vietiei se citésca, inteligenti'a superióra stă multu mai susu preste ceilalti moritori, decâtu se reflecte la trebuintiele masselor, si apoi — tocma dela cariturarii cei mai procopsiti se cutedie a pretinde cineva că se descinda la plebea cea prósta, se se faca dascalulu ei? . . .

Da, este fórté de lipsa, precum s'a disu si s'a scrisu de nenumerate-uri in cei 15 ani din urma, că se ne cunóschemu câtu se pôte mai exactu adeveratulu numeru de alegatori romani, asia precum esu ei pe temeulu cunoscutelu legi egoiste, apoi fia multi fia púgini, aléga nu aléga, că-ci cu acésta ne suntemu datori noi nóue, suntemu datori si opiniunei publice europene la timpulu seu. Apoi se nu uitamu, că se implinescu acei 6 ani ai functionariloru alesi pe la toate municipiele. Nu passivitate, nici resistentia passiva, ci cea mai apriga activitate s'a recomandat pentru municipie si comune de către toate adunarile electorali.

Sunt cunoscute infernalele maiestrii, sau cum dicu jidovii Schacher-macher, câte s'au facutu la alegerile municipale de înainte cu 5 ani, dupa care anume in Banatu, urmara la 2—3 ani atâtea

*) Dara luarea cu forti'a a monastirei gr.-cath. dela Dobromil, despre care se batuse mai deunadi alarmu in diarie?

destituiri infame si chiaru intemnitariile mai multoru functionari. Repetimu inse: cui se vorbesce, pe cine se mai rogi că se'și caute fiacare de interressulu seu?

Dacă este vreo împilare dorerósa, apoi aceea se manifesta mai virtosu la conscriptiunea si aruncarea contributiuniloru statulu, ale celoru municipali si ale celoru comunali. Dacă ómeniloru nu le pasa de dreptulu lor electorale, se scie inse, că de punga propria le pasa mai la toti. Cautati inse, dintru o suta de mii asupriti si spoliati câti reclama, câti protesta, câti recurgu la timpu, la terminu? Listele de contributiuni că si cele electorali se espunu pe mai multe dile pe la cancelariile ori casele comunali, in sate că si la orasie. Câti mergu acolo, saula notariu ori la primariu, că se le arate, dacă si cum sunt inregistrati.

Onor. dnu Georgie Popu secretariu reg. finantiariu a publicatu inca din 1879 in Blasiu: „Indreptariu practic in toate afacerile finantiale, in optu fascicli cari facu unu tomu bunu si este o labóre din cele mai grele, costa totusi tomulu intregu numai 2 fl. 20 cri. Dela acelasu autoru: „Indreptariu practic compus pe bas'a legiloru si ordinatiuniloru ce sunt in vigóre“ etc. Blasiu 1881. Pretiulu numai 20 cri.

Au aparutu in urmarea concursulu publicatu de către Asociatiunea transilvana:

„Legea comunala sau articlii de lege XVIII 1871 si V 1876 explicati de Josifu Popu jude regesau etc. Brasiovu 1881.

Mai sunt si alte publicatiuni de legi si regulamente comunali si municipali, inca si urbariali, pe care neavendu-le de indemana la momentu acilea, nu le potemu citá dupa titlu, reflectamu numai la numele unoru auctori, că onor. dn. cav. Joannu Puscariu si advocatu Parteniu Cosma. Catalogele librariloru din Sibiu, Brasiovu si de airea spunu restulu, si acelea cataloge se impartu gratis la ori-cine voiesce se le aiba. Preste acésta, anume si diariulu nostru anuntia cu placere ori-ce carte i se trimite spre acelu scopu, odata si mai de multe ori, dupa cum se cere, sau precum ne permite si spatiulu; publicamu si recensii ori si critice, dacă ne vinu bune si bine scrise.

Dara me rogu, pe câti din noi ii dóre capulu de lectur'a unoru scrieri că acéstea, care taia afundu in viétu'a privata si publica a familiiloru si comunelor? Câte comune politice si bisericesci au carti de acestea in bibliotecile lor?*)

Dupa acestea se vedemu ce mai dicu si confratii nostrii din Banatu despre listele electorali in „Luminatoriulu“.

(Din comitatulu Carasiu-Severinu). Aflamu in „Südung. Revue“ din Lugosiu, cumcă comitetulu centralu alu comitatulu a dispusu cu privire la „conscrierea alegatoriloru de deputati dietali“, urmatoriile:

Acésta conscriere revediuata si asiediata in ordine alfabetica, se va espune priverei publice dela 5 până inclusive la 15 Juliu a. c. in fiacare di dela 8—12 si dela 2—6 óre, si adeca in orasie si in comune mari: la cas'a comunala, éra in comunele mici: la notariatele cercuali, precum si la comitetulu centralu, in care restimpu fiacare are dreptu a reclamá atatu in interressulu seu propriu, câtu si contra altoru persoane luate între alegatori.

Aceste reclamari sunt a se adressă către comitetulu centralu, dara de insinuat (predatu, asternutu) se se astérna la notariatulu la care sunt espuse listele.

Asemenea si acele petitiuni ce tintescu la rectificarea listelu resp. la reclamatiuni, se voru primí dela 16 până inclusive la 25 Juliu anulu curente si sunt de insinuat totu la acele locuri.

Acestea toate se voru trimite la comitetulu centralu, carele va decide asupra lor. Contra hotaririloru comitetulu centralu asemenea se pôte dá recursu in terminu de 10 dile dela inmanuarea hotaririi, si si acestea au se se inmanuade la respectivele notariate.

Atragemu deci atentiunea tuturor alegatoriloru romani din acelu comitatu asupra acestoru dispu-setiuni, intru aপরার si îngrijirea lor de dreptulu electoralu, si-i sfatuimu a nu se lasá in dóra.

Se vede că domnii se temu de ceva, că-ci au cautatu, că cu lumin'a diu'a la amédi, timpulu celu mai nepotrivitu pentru detiermurirea acestoru termine, adeca timpulu secerisilui ce tocmai in acele dile va incepe si decurge. Ast'a inse nu e lucru nou in Ungari'a tota si mai virtosu in co-

mitatului de sub întrebare, că-ci numai asia se scot mamelucii din urna, numai asia se dubesce pielea bietului popor cu maciuc'a constituționala prin guvernatorii „liberali.” Dăra romanii ce se făc'a? Nu le remane alta decât se grijească și de acestu lucru, la care nu se recere multa perdere de timp, că se invinga, și învingându, se se scuture de aceste lepre „constituționale-liberale.” (???)

Cestiuni urbariali.

Din comun'a Lechintia de Murasiu (pe Campia) avem érași unu casu urbariale din cele cornurate, precum se potu întemplă numai în Transilvani'a și în Moldov'a. Pe la 21 Iunie n. esise comisiunea destinată a pretui întregu hotarul comunei, pentru-că după aceea pe bazea acelei pretuiiri se se pōta face comassatiunea. Differenti'a érá numai de 24 óre până se ajunga de siguru si advocatul comunei la făci'a locului. Legea dă locuitorilor dreptulu de a'si alege ei insii pricepetori de lucru (pretuiitori). Locuitorii au alesu pe unu proprietariu din Turda și pe unu ingineriu, pe cari avea se'i plătesca totu ei; judecatoriulu înse îi refușă sub cuventu, că aceia voru costă prea multu. Mare mila de pung'a romanilor! Asia judele denumí pentru comuna doi pretuiitori, proprietariulu com. Bethlen denumí érași alti doi ómeni de ai sei; apoi judele denumí pe alu cincilea că presedinte, carele are se decida cu votulu seu, în person'a prefectului dominale alu aceluiași com. Bethlen. Asia dăra comun'a nu érá reprezentată în comisiune prin nici-unu omu de încredere din partea sa. De aci poteti judecă, ce pretuire érá se se făc'a la Lechintia, mai alesu după ce se scie, că si până acum au ajunsu nenumerate comune la sapa de lemn singuru și numai din caus'a pretuierei viclene.

Pre cându ajunse advocatul, comisiunea începuse a lucra. Advocatul se si decise a denunția tōta acea procedura la ministrulu justitiei. Atunci abia li s'a permis locuitorilor, că conformu legii se'si pōta alege ei insii pe reprezentantii lor în comisiunea de pretuire.

Dăra acesta este numai unu exemplu din cele multe, si vaí de acelea comune, ai caror advocati sunt sau fricosi, sau prea molatici; dăra si mai amaru de acelea, în care se afla câte unii locuitori, cari dacă li se promitu lor locuri bune, lucra în contra celorulalti si se facu ei insii tradatori ai comunei, care apoi e spoliata de fenatie, de pasiune, de padure, la unele locuri chiaru si de dreptulu de a'si mai adapá vitele în rîlu sau în perîlu ce trece preste hotaru si prin satu, ori pe lînga elu; că-ci mesuratur'a se aplica asia, în cătu malulu întregu alu rîului sau alu locului se cada în partea proprietariulu feudale, care apoi nu suferă pe nimeni că se'si duca vitele la adaptu preste loculu lui, si asia comun'a se vede nevoita a se supune la iobagia noua, adeca se obliga se lucre proprietariulu unu numeru anumitu de dile preste anu, pentru-că se'i castige grati'a de a'si adapá vitele, că se nu péra de sete.

Se te miri înse, că după câte nevoi si asupriți recunoscute chiaru si în diet'a de înainte cu doi ani cadu asupra locuitorilor prin proceduri de natur'a celei comunicate acilea, ómenii din vreo diece comitate numai le vorbescu, dăra nici-unu carturariu nu apuca pén'a, pentru-că se le descria după documente autentice în limba bine întielésa si se le publice mereu, pentru ca d'ora aru ajunge incai pe acea cale la cunoscinti'a prea înalta. Noi de câteva ori amu publicatu câteva casuri de acestea, pe altele le amu delaturatu numai din cauza că n'au fostu documentate cu acte sau întregi, sau incai citate în regula.

Sunt si casuri, în care proprietari înaltiați mai pre susu de urele nationali si cunoscându că interesele lor economice sunt strinsu legate cu ale locuitorilor tierani, s'au portatu la comassatiuni si segregatiuni că ómeni drepti si în adeveru nobili. Se afla érași unele comune cu locuitori cunoscuti de ómeni cerbicosi din natur'a lor, dăra totuodata fōrte batuti la capu, abderiti precum le diceau grecii, cari tōte le facu pe dosu cu popa cu totu, nu asculta nici de Archangelulu Michailu, se arunca în processe órbe, alérga dela unu advocatu la altulu, stau se'si dea cenus'a din vatra, éra de o împaciure honesta, anume în casuri dubioase, în processe învechite pe dieci de ani, nu voru nici se audia, până cându le vinu executiuni chiaru sangeróse pe capu si'i aducu la sapa de lemn. Altii din contra sunt nespusu de indolenti si lenesi în afacerile comunali. Ajungu la

comuna publicatiuni, citatiuni la tribunale si comisiuni, chiaru sententii judecătorești despre processe perdute, prin urmare de apellatu la terminu. Acolo le imple pulberea cancelariei, sau că se si perdu. Terminii trecu, dreptulu de apellatiuni espira, sentintiele intra în putere de lege; după unu altu terminu executiunea vine; membrii comunei casca gurile, se mira, alérga, striga, blastema, injura; intraceea li se mananca gaine, gâsce, ratie, miei, vitiei, sau dacă executiunea este militară, se taia boi si vaci; se stringu sume de bani, indiectu si uneori insutitu mai multu de cătu aru fi si visatu ei vreodata în viét'i'a lor unu blastemu că acela. Asia ei recadu în iobagia multu mai rea si mai cruda decâtu fusese cea de înainte anulul 1848.

Casuri de acestea înca aru trebui publicate în stilu cătu se pōte de plasticu, pentru că se învetie toti din ele mai multu decâtu din declamatiuni si frase góle.

Romania.

Lun'a Iuliu sau alui Cuptoriu este lun'a secerisiului în diverse întielesuri; secerisiu pe întinsele Campii ale tieriei, dăra examenele înca sunt secerisiu; totu asia si taiarea cupónelor dela obligatiuni de stat, dela obligatiuni si actiuni de ale întreprinderilor particulare, companii, societati consortiuri.

De câteva ani, éra mai alesu dela 1878 se afla si din cóce de munti în Transilvani'a, la Brasiovu si Sibiu, în Ungari'a la Temisior'a si mai virtosu la Budapesta sume considerabili în chartei de ale statului Romaniei, care precum se scie, sunt fōrte bine acreditate si cautate în mai multe piatie mari europene. Din acestea si alte cauze reproducemu aci după „Cur. fin.” urmatóriele sciri finantiali si economice din Romania:

— (Septeman'a financiara). Septemanele se succedu unele altora, fara că situatiunea pietielor se ia vreo îmbunatatire óre-care. Aceeasi lipsa de afaceri, aceeasi stagnatiune si slabitiune suntemu siliti a înregistrá si de asta-data, cum o faceamu de vreo luna aprópe neîntreruptu. Se pare că atátu la noi, cătu si în restulu Europei, speculatiunea nu se mai conduce, pentru unu momentu, în afacerile sale nici de situatiunea financiara a Statului, buna sau rea, nici de gradulu de prosperitate alu societatiilor, pe ale carei obligatiuni operédia. Politic'a absorbé dela unu timpu tōta atentiunea si predomina pretotindenea piatiele. Temerile despre viitóre complicatiuni cu Egiptulu tînu spiritele în suspensiune, si facu pe cei mai îndrasneti speculatori se stea la indoiéla, éra valorile de primulu rang prin soliditatea lor se fia lasate în parasire si gravu depretiate.

— Scirile ce ne vinu din judetie ne presenta mai pretotindenea situatiunea grânelor că fōrte frumósa. Ploile ce au caditu la timp au favorisatu în destulu dezvoltarea lor; caldurile ce avem acum permittu de asemenea, că secerisiulu, care dejá a începutu, se se făc'a în bune conditiuni, si recolt'a grânelor se nu suferă prin urmare în ceea ce privește calitatea lor; înca vreo dóue septemane se tîna acestu timp favorabilu si vomu putea dice cu fericire, că agricultorii au avutu unu bunu si manosu anu agricolu. E lesne de întielesu, că agricultur'a fiindu sorgintea de capetenia a avutiei nóstre, nu puçinu va influintiá nou'a recolt'a asupra finantielor statului, ale comunelor si societatiilor si prin urmare asupra efectelor nóstre publice.

— (Conventiunea comerc. Austro-Romana). Diariulu Oficialu publica urmatoriulu comunicatu:

Printr'o eronata interpretare a conventiunei comerciale dintre Romania si Austro-Ungari'a de către autoritatea vamala austriaca din Iticani, se luasera mesuri de a se supune la drepturi de importu „cerealele” introduse din Romania, cari la intrarea lor în Austri'a sunt scutite de ori-ce dreptu vamalu, potrivit art. 2 alu actului aditionalu de pe lînga citat'a conventiune. De asemenea se luasera mesuri a se percepe pentru „vinurile” romane importate în Austri'a o taxa superióra celei legale.

În urm'a intervenirii facute, prin intermediulu legatiunei romane din Viena, guvernulu I. si R. alu Austro-Ungariei a si dispusu imediat'a revocare a mentionatelor mesuri.

Se publica dăra spre cunoscinti'a tuturor exportatorilor că, după cum s'a urmatu si până acum, cerealele romane voru fi scutite de drepturi vamale la importarea lor în Austri'a; éra vinurile

nu voru putea fi supuse unor taxe superióre celor ce s'au perceputu în trecut.*)

— (Casele de economie ale statului.) La 31 Maiu economiele aflate în casele de economii ale statului erau de 1.486,486 lei cu 21,822 librete. La finele Juniu, Aprile, aceste economii erau de 1.388,771 lei cu 21,431 librete.

— (Apararea tieriei.) Aflam că ministrulu de resbelu ar fi numitu o comisiune compusa de domnii generalu Manu, generalu Al. Anghelescu, domnii colonelu Berendei, locot.-colonelu Lahovari etc., pentru studiarea punctelor de aparatu ale tieriei.

Comisiunea 'si va începe lucrarile pe la finele acestei luni.

— (Losurile turcesci.) Consiliulu de administratie alu datoriei publice otomane publica unu avisu relativu la obligatiunile calor ferate ale Turciei din Europ'a, numite losuri turcesci. Acestu avisu dice că, pentru esecutarea art. 13 alu decretulu imperialu din 8 Decembre 1881, unu primu acomptu de 100 lei pentru losurile fara prime si de 25% din totalulu primelor obligatiunilor esite la tragerea de 1 Februaru, 1 Aprile si 1 Iunie 1882 se va face cu începere dela 15 Iuliu viitoru la Frankfurt, la Bethman fratii. Portorii voru primi apoi, în momentul platii, unu certificat dându dreptu la unu soldu platibilu la finele esecutiului 1882/3; acestu soldu însa depinde de încassarile ulterióre si de sumele ce se voru afectá loturilor turcesci, după proportiunile capitalulu redusu.

— (Ministeriulu finantielor.) Directia comptabilitatei generale. Se publica pentru cunoscinti'a detentorilor de obligatiuni de stat 6% emise pentru rescumpararea calor ferate romane, că, cu începere dela 19 Juniu (1 Iuliu) 1882, se voru plati în Bucuresci la cassieri'a centrala, în districtele la cassierile generale, în Berlin la cassele de banca Direction der Disconto-Gesellschaft si S. Bleichröder, si în Paris la Banque de Paris et des Pays-Bas, cuponulu Nr. 5 de 1 Iuliu 1882 alu disolor obligatiuni si obligatiunile esite la sorti la tragerea dela 1 Aprile trecut.

p. ministru finantielor:

D. Protopopescu.

— (Prim'a societate de creditu fonciariu romanu din Bucuresci.) Plat'a scrisurilor fonciare esite la sorti la ultim'a tragere din 1 Maiu st. n. 1882, si a cupónelor de 1 Iuliu st. n. 1882 se va face în moneta de auru, la cassa acestei societati, strad'a Coltiei, cu începere de Sambata 1 Iuliu 19 Juniu a. c. în dilele de lucru afara de Joi si Sambata dela órele 11—3, după numerele de ordine ce va da directiunea, si care numere se potu cere chiaru de acum.

În diu'a de Sambata 1 Iuliu st. n. 1882 se va face plat'a.

Directiunea.

— Creditulu fonciariu Urban din Bucuresci.) Plat'a scrisurilor fonciare esite la sorti la ultimele trageri si a cupónelor de 1 Iuliu st. n. 1882 se va face în monete de auru la cass'a acestei societati, în Bucuresci cu începere dela 1 Iuliu — 19 Iuliu a. c. în tōte dilele de lucru.

Directiunea.

— (Prim'a societate a creditului fonciariu Urban Romanu din Jasi.) Se aduce la cunoscinti'a detentorilor de scrisuri ai primei societati de creditu urbanu romanu din Jasi că atátu scrisurile esite la sorti, ale carora numere sunt publicate în „Monitorulu oficialu” Nro. 22 si 23, cătu si cupónele acestui semestru, se voru plati cu începere dela 1 Iuliu st. n. a. c. 1882, conformu legii.

Cass'a va fi deschisa dela 12 óre până la 3 óre p. m.

Directiunile.

— (Banc'a Romaniei.) Avemu onórea a aduce la cunoscinti'a dlor detentori de actiuni ale

*) Conventiunea comerciala încheiata la 22 Juniu 1875 la Viena a datu în acesti 7 ani ocaziune la multe controverse adesea fōrte neplacute, si după încheiarea terminulu de 10 ani ea va deveni terenulu nóloru lupte national-economice; de aceea ar fi prea bine, dacă economisti, comercianti si publicisti o aru studiá din nou si fōrte seriosu, din cauza că ea taia afundu în interesele nóstre. Acea conventiune se afla de vendiare în Brasiovu la librari'a N. Ciurcu, în Sibiu la W. Kraft si pōta titlulu:

Conventiunea comerciala cu Austro-Ungari'a (textu romanu si francesu, după textulu oficialu si corectatu după originalele aflate la onoratuulu ministru de esterne.) Însocita de espunerea de motive a dlui ministru de esterne, de raporturile delegatilor din camera si din senatu, precum si de mai multe discursuri tînite în camera cu ocaziunea discutiunei acestei conventiuni. Bucuresci 1875. Nou'a tipografia a laboratorilor romani, strad'a Academiei Nr. 19. Pretiulu 2 lei noi.

bancei Romaniei, că, asupra cuponului XXI, se va plăti dela 1 Iuliu a. c. la București, Londr'a și Paris, 16 shillingi de acțiune, restul dividendei pe anul 1881.

Cupónele voru trebui se fia înscrise pe bordouri, care se voru distribui dela 25 Iunie încolo, și voru trebui se fia lasate trei zile spre verificare.

Directiunea.

— (Calea ferată a statului București-Giurgiu). Conformându-se ordinului dlui ministru al agriculturii, comerțului și lucrărilor publice Nro. 5144 din 29 Aprilie a. c., directia acestei linii a denunțiat cu începere dela 1 Iuliu viitoru st. n., conventia ce exista între densa și societatea vapórelor I. R. de navigațiune pe Dunare pentru transportul marfurilor directe între stațiile ambelor administrații.

Se aduce dar la cunoștința dloru comisionari expeditori, dloru comercianți și publicului în general că, cu începere dela acea dată, directia acestei linii nu mai primesce pentru exportu ori ce marfuri i se voru da, de cât numai până la Smârd'a-Giurgiu, asemenea pentru importu numai din acele stațiuni atât pentru stațiile sale cât și pentru toate stațiile celorlalte drumuri de feră, cu care este în legătură. De unde urmădă, că predatorii marfurilor pentru exportu se'si aiba destinatori la punctele indicate spre a le reespedia marfurile mai departe unde voru voi, precum și a preda la importu marfurile stațiilor noastre Giurgiu-Smârd'a cu toate formalitățile prevădute de regulamentul de exploatare.

Acăsta va rămănea în vigoare până la nouă dispozițiuni.

București, 13 Iunie 1882.

Sciri din strainatate.

— (Dela conferența din Constantinopole). Situațiunea din septemana trecută nu s'a schimbatu întru nimicu spre bine, mai curendu spre rău. Conclusele conferenței, dacă cumva sunt până acum de acelea, se tinu în strictu secretu, conformu parolei date de către diplomați, prin urmare nu se pôte pune nici-unu temei pe faimele căte transpira prin diarie; se pôte înse pune cu atât mai multu pe spaim'a burselor europene, în care agenții și capitalistii carii jóca acolo cu milioane, tremura de frică enormelor pierderi ce'i amerintia. Acestia sunt cari scornescu scirile false, acum că totdeauna, fără că se le credea ómenii patiti. De aci încolo faptele vorbescu și mai tare. Turcii încă totu nu voru se scia nimicu de conferența, și asia ei tinu conferența că pe unu ologu; într'aceea ei se și înarmădă. Sultanulu după a decoratu pe generalulu Arabi-pasi'a, l'a și chematu la Constantinopole, éra acela după óresicare întielegeri avute cu camaradii sei, s'a decisu se se prezente la sultanulu în mania diplomatilor.

— În Alexandri'a domnesce érași teróre că din chiaru-seninu și europenii fugu mereu din totu Egiptulu de frică unui macelu nou. Urgia nespusa domnesce între pământeni și europeni; comerțulu este amortitu; multe mii de ómeni au rămasu fără nici-unu castigu. S'a mai latitu fôrte tare faim'a, că în casu de invasiune europeană egiptenii sunt prea decisi că se nimicéscă calile ferate, se închida și canalulu Suez, sau încai se sfărma canalele pe care curge apa dulce din Nilu pentru corabierii și caletorii de pe canalu.

— Din Angli'a se adevăresce scirea întru toate, că preparativele bellice se întind totu mai departe. În arsenalulu dela Wolwich se lucra di și nópte. Deocamdata s'au mai încarcatu pe corabii 30 tunuri de batutu cetati și 42 mai usóre; munițiune, corturi, torpile și victualie în cantități immense; rezervistii sunt convocati; se dice apoi, că și din Indi'a orientale voru veni câteva regimente. Nimeni nu pôte prevedé, care se fia cea din urma tînta a expedițiunei bellice din partea Angliei; dara în momentele de față se teme tota lumea, că conferența în locu se unéscă mai virtosu va desbină și chiaru încaiéră pe cabinetele staturilor mari.

— Din Russi'a venira éra scirifatali. În cetatea Balt'a creștinii se sculara a doua-óra pe jidovi, derimara toate casele locuite de ei, după ce rapira și predara toate averile lor. Ce e mai multu, se dice că chiaru primari'a și celelalte autorități municipale au încuragiatu nou'a rebeliune, fără a le pasa, că numai deunadi au mai fostu condamnați multi rebeli de aceia din câteva orășe, parte la munca pe viétia, parte la Siberi'a.

Sciri diverse.

— Maiestatea Sa c. et reg apost. Franciscu Josifu I a binevoitu din gratia Sa preînalta a darui și bisericeii greco-catolice românești din Sohodolu cá ajutoriu 100 (una sută) florini v. austr. ceea ce oficiulu parohiale din locu doresce se facă cunoscutu și pe acăsta cale de publicitate, în semn de profunda mulțămăntă din partea sa și a poporeniloru sei.

Radu Jantea, par. gr. cat.

— (Programe școlare). Că în toti anii, asia și estimpu după examenele publice apară și programele școlare, dintre care multe sunt mai multu sau mai puțin instructive, altele ar trebui se ne traga fôrte de aproape luarea aminte. Că se relatămă despre toate, e preste potința unui diariu provinciale. Asta-dată ne cadîu mai antaiu în mână raportulu despre rezultatele instruciunei în școlele evanghelice-luterane sau nationale șasesci din Sibiu, despre care dicu austriacii că sunt cele mai bune în tota Transilvani'a. Sasii adeva au aici afara de școlele elementare, de cele pedagogice și teologice, unu gimnasiu și liceu cu 8 clase, la care au fostu înscrise pe a. 1881/2 studenți 299 și anume germani (sasi) 208, romani 73, magiari 12, de alte naționalități 6. Au și o școlă reală, unde au fostu 219 studenți, adeva germani 180, romani numai 17, magiari 14, de alta origine 8. Mai au sasii și asia numita școlă de burgesi, în care adeva școlarii învăță mai multu decât în asia numitele școle primare, sau normale de 4 clase, dara mai puțin decât în școl'a reală, înse mai multe cunoștințe practice, fôrte necesare pentru acea multime mare de tinerime, care se aplica la diverse profesiuni (meserii) și își caută viitorulu mai virtosu pe la cetăți și orășe, după ce începându dela ABC au petrecutu câte optu ani în pulberea școlastică. unde au învățatu atât, în câtu ajungendu în pozițiune socială de burgesu (Bürger), se nu'ia fia șfială a stă de vorba cu ori-ce altu omu de rang. În acea școlă au fostu 422 școlari, adeva 356 sasi, 61 romani, 4 magiari și 1 nu se spune de ce origine este.

Asia numărulu totale alu școlarilor și studenților în acelea 3 institute confessionale și totuodată naționale șasesci a fostu 940. După confesiunile religioase au fostu 633 ev. luterani, 12 calviniani, 1 unitarianu (so-cinianu), 130 rom. catolici, 21 greco-cathol., 133 greco-orientali, 10 mosaici. După naționalități 744 germani (evang. și cath.), 151 romani, 30 magiari, 15 de alte naționalități.

Vă fi bine se aflămă la timpul seu și numărulu școlarelor din cele 7 clase de fetițe ale sasilor.

După ce știm că în Sibiu se afla și unu gimnasiu de statu, totu cu 8 clase, dara cu limb'a magiara de propunere, cum și școle primare cu caracteru catolicu, vă bate dora la ochi mai virtosu vedindu 130 rom. catolici și 151 romani; acestu lucru înse ni'lu potemu esplică usioru. — Mare lucru facu sasii transilvani pentru școlele lor; ei stau se'si verse sangele, pentru ele, de aceea și merita tota laud'a, cum și de a fi imitati.

— (Banditi). Se pare că și hotii din Romani'a au plăcere se se traga în muntii Transilvaniei, că și cei de pe pustele Ungariei. Se scrie dela Făgărașulu la diarele din Clusiu, că în partile comunei Persiani ar fi petrunsu o bandă de 9 hoti din Romani'a. Rogamă pe amicii noștri din Făgărașulu, că se binevoiescă a ne informă în diece cuvinte, care este în acăsta scire adevăru; că-ci de alta parte vedem din diarele Romaniei, că în adevăru acolo se înmulțescu tare facătorii de rele, atât la sate, cât și mai virtosu pe la orășe, că și cum ar fi în zilele lui Pasvan-Oglu pasi'a dela Vidin.

Citimă în „Binele publicu” din 15/27 Iunie:

— (Comitetulu generalu de caritate și romanii de preste munti.) Comitetulu generalu de caritate, condusu și inspiratu de generosulu și patriotulu printulu George Bibescu, — a avutu sentimentulu sublimu prin romanitatea sa, de a alina din fondurile de cari dispune și durerile cător-va frați de preste munti. — Acestu act a pricinuitu dincolo de Carpați o emoțiune mare. Comitetulu de caritate, și în deosebi printulu Bibescu, 'și au sapatu în animele fratiloru noștri asupriti o dulce amintire de recunoștință. Ne felicităm de acestu rezultat, că-ci elu se resfrange asupra națiunei întregi. — Éta o scrisóre, pe care dlu Diamandiu Manole din Brășiovu a trimis-o „Gazetei Transilvaniei” în cestiunea ajutoriului datu comunei Tîntiari:

Brășiovu, 5 Iunie st. n.

„Domnule redactoru! Dela mari'a sea printulu George Bibescu, presedintele comitetului generalu de caritate, din București, am primitu sum'a de 2500 frci. séu 1166 florini 20 cruceri, cu însărcinarea de a o împarti între locuitorii din comun'a Tîntiari nenorociti prin incendiu.

Duminică la 4 Iunie st. n., am fostu în comună Tîntiarii și acolo sub controlulu autorității publice am făcutu distribuțiunea sumei menționate de 1166 fl. 20 cr. în modulu următoriu: Am împartitu pe incendiati în 3 clase după gradulu pagubei ce au avut-o și după lipsele lor, făcendu excepțiune numai cu patru familii, carora le au arsu și vitele; aceste familii au primitu câte 40 fl., 34 fl., 30 fl. și 27 fl. 20 cr., éra cele din clasa I primăra câte 25 fl., cele din clasa II câte 20 fl. și cele din clasa III câte 10 fl., ceea ce se vede și din alaturatulu conspectu, subscrisu și de către organele administrative comunale.

„Nu mai trebuie se spună, ce mare bucurie le-a causatu nefericitiloru țierani acestu ajutoriu. Éra unu momentu miscatoru a vedea pe urmasii braviloru romani grănitari, cari s'au distinsu de atâtea ori pe câmpulu de luptă cu lacrimi de bucurie în ochi și a-i audi dicendu: „Se tie Dumnezeu multi ani pe domni” „cei buni, cari 'și au adusu aminte de noi nenorociti” „și ne au trimisu acestu ajutoriu!”

„Aducendu aceste la cunoștința publică prin stimabilulu dvóstra diaru, 'mi tinu de datorie, că în numele nefericitiloru țierani se mulțăimescu cu căldura tuturor membriloru onorabilulu comitetu generalu de caritate și în deosebi m. s. printulu George Bibescu, presedintele acestui comitetu, pentru nobil'a și generós'a dloru ofranda.”

Bibliografia.

Au aparut și se afla de vândare la tipografi'a și librari'a lui W. Krafft în Sibiu, cum și la auctori:

— Elemente de poetica română. În usulu tinerimei gimnaziale și preparandiale compusa de Ioan Lazariciu, profesor. Sibiu 1882. În editur'a librăriei W. Krafft.

În prefatiune se dice: „De mai multi ani propui eleviloru romani, dela preparandi'a de statu din Dev'a, limb'a și literatur'a română, spre care scopu în lips'a de manuale corespundetióri am compus unele cursuri din respectivele discipline, între cari este și poetica română.

Din anu în anu mi-am amplificatu și completatu cursurile și acum m'am determinatu a esi la publicitate cu asta ocaziune cu elementele de poetica română.

Simțiu eu că ici-colea s'ar mai pôte adaoge, corege, completă și mai multu asta carte, înse lips'a de isvóre literare mai bogate nu me iértă de asta-dată a face mai multu. Cu toate acestea, edand oper'a de față, credu a astupă o lacună în literatur'a școlastică română.

Îmbrăciosirea opsióru prezentu me va încuragiă în completarea sau modificarea lui, conformu îndrumărilor binevoitóri ale criticeii.

Dev'a, 1882.

Autorulu.

Cuprinsulu: Prefația. Introducțiune. A. Partea generală. I. Ființa poeziei. 1. Spetiele frumosului; 2. Sublimulu; 3. Tragiculu; 4. Comiculu; 5. Uritulu. II. Form'a poeziei. 1. Prosodi'a română; 2. Metric'a, sau ritmic'a. I. Pitióre versuale; II. Versu (stichu); III. Spetiele versurilor. 3. Rimulu; 4. Strofa. B. Partea spetială. Genurile poeziei. Poesi'a populară. I. Poesi'a epică. a) epic'a narativă. 1. Tradițiunea; 2. Povestea; 3. Colind'a; 4. Legend'a; 5. Epos sau Epopee; 6. Naratiunea poetică; 7. Romanulu; 8. Novel'a; 9. Balad'a; 10. Romanti'a. b) Epic'a descriptivă. 1. Descripțiunea poetică (tabloul); 2. Găcitur'a s. Enigm'a; c) Epic'a didactică. 1. Poem'a didactică; 2. Epistol'a didactică; 3. Gnom'a, sentinți'a, proverbiulu; 4. Epigramulu s. epitafiulu; 5. Fabul'a; 6. Parabol'a; 7. Alegori'a; 8. Anecdót'a. II. Poesi'a lirică. 1. Liric'a simțimentului (doină, versu); 2. Liric'a intuitiunei (oda, imnu, ditirambu); 3. Liric'a didactică, a) satir'a, b) parodi'a. Alte forme poetice. 1. Sonetulu; 2. Ritornelulu; 3. Trioletulu; 4. Rondoulu; 5. Madrigalu (pastorală); 6. Gazelu; 7. Canzon'a; 8. Sestin'a; 9. Tenzon'a. III. Poesi'a dramatică. 1. Tragedi'a; 2. Comedi'a; 3. Dram'a; 4. Oper'a (dram'a musicală).

Din editur'a librăriei române alui W. Krafft în Sibiu:

„Albin'a Carpatiloru”, fôia beletristică științifică cu ilustrațiuni, 4 tomuri, fiacare tomu câte 3 fl.

„Amiculu poporului”, calendaru, compus de Vis. Romanu, 50 cri.

Grube A. W., „Biografii române”, tradusu de N. Petra-Petrescu, 50 cri.

Gruber A., „Amóreă amicabilă” sau datorințele amiciloru între sine. Trad. de P. N. Simționu, 25 cri.

Laurianu A. T., „Istori'a romaniloru”, leg. 30 cri.

„Onorato Occioni”, Vechiu și nou. Versuri trad. din italiană de H. Rheinsteiu 20 cri.

Petra-Petrescu, „Nepotulu cá unchiu”, comedia în trei acte, trad. după Schiller, 25 cri.

Rozek, „Crestomatia scurtă” din poezii latini, adunată și provădută cu note, bros. 30 cri.

Velceanu M., „Educațiunea de școlă și a casa”, bros. 36 cri.

„Map'a Europei”, proiectu și desemnu, de B. Konzen, tradusa de J. M. Moldovanu, 140 cm. lăta și 120 cm. nalta, pe pensa, în mapă, 5 fl. 50 cri.

„Semigloburile”, sau Cart'a globului pământescu, 131 cm. lăta și 110 cm. nalta, pe pensa, în mapă, 4 fl. 50 cri.

Editoru și redactoru responsabil: G. Baritiu.
Tipariulu lui W. Krafft.